

*Mobiliteit en verkeersveiligheid bij
ouderen: het perspectief van de
ouderen zelf en professionals in
zorg en welzijn.*

TAMARA BOUWMAN, LISA DELMEE & JESSICA MICHGELSEN

Aanleiding en opdracht

- Opdracht van het Ministerie van I&W aan BeterOud
- Voor thuiswonende ouderen is het belangrijk om mobiel te blijven
 - Fysieke voorzieningen
 - Eenzaamheid
- Meer inzicht in en aandacht voor perspectief van ouderen en professionals in zorg en welzijn
- Verkennend onderzoek

Doel

- Overzicht van bestaande activiteiten en kennis
- Overzicht van hiaten en behoeften
- In kaart brengen van mogelijke verbeterpunten en samenwerkingsmogelijkheden (tussen ministerie I&W en BeterOud)

BeterOud

- Een **consortium** waar ouderen, professionals en organisaties zich samen inzetten om ouderen hun leven zo zelfstandig en waardevol mogelijk te laten leiden, ook als zij afhankelijk worden van zorg of ondersteuning
- Een **website en offlinebijeenkomsten** waarmee goede en vernieuwende voorbeelden gedeeld worden met (georganiseerde) ouderen en professionals in Wonen, Welzijn, Zorg.

Methode

- Vragenlijst onderzoek: 1) professionals en 2) ouderen
- Deskresearch

Vragenlijsten

- Focus op behoeften, belemmeringen en informatievoorzieningen
- Digitaal verspreid via kanalen BeterOud en partners
- Mooie respons op de vragenlijsten in korte tijd:
 - **387 ouderen en 184 professionals:**
 - Leeftijd ouderen: 55-64 (16%); 65-74 (54%); 75-84 (23%) en 85-94 (7%)
 - Verkeersdeelname:
 - 85% auto | 82% lopen | 75% fiets | 59% OV | 3% scootmobiel
 - Professionals vooral ergotherapeuten (23%) en verpleegkundigen (14%)

Behoeften

- Over het onderwerp praten en **persoonlijk advies**
- De mogelijkheden van (het uitproberen van) **alternatieve vervoersmiddelen**
- Het volgen van **trainingen of cursussen** (rijcursus, valpreventie, gebruik hulpmiddelen en informatie over veranderende verkeersregels)
- Meer **informatie en kennis** over het onderwerp mobiliteit en verkeersveiligheid over en bij ouderen (campagne)
- Verbeterde **toegankelijkheid** van openbare ruimten
- Duidelijkheid over **maatregelen en beleid** rondom rijbewijs, elektrisch rijden en fietsen, voor ouderen en naasten

Conclusies

1. Een holistisch perspectief en een integrale aanpak

Veel ouderen geven aan een **goede gezondheid** nodig te hebben om mobiel te blijven.

De professionals geven aan dat een holistische benadering is gewenst: kijk naar het **leven van de oudere als geheel**. In het leven van de oudere komen de verschillende domeinen zoals zorg, welzijn, sport, wonen en verkeer samen.

Een **integrale aanpak** en goede doorverwijzing is belangrijk. Denk aan de rol van bijvoorbeeld huisartsen, buurtsportcoaches, wijkverpleging, fysiotherapeuten, ergotherapeuten en WMO-consulenten.

Conclusies II

2. Er is onduidelijkheid over maatregelen en beleid rondom rijbewijs, elektrisch rijden en fietsen.

Professionals en naasten hebben behoefte aan kaders waarbinnen gesprekken gevoerd kunnen worden over het wel/niet blijven rijden/fietsen.

Conclusies III

3. Ongeveer een derde van de professionals in deze studie geeft aan niet altijd de benodigde informatie te kunnen vinden, terwijl er al veel beschikbaar is

Zowel ouderen als professionals geven aan behoefte te hebben aan bepaalde interventies op onderwerpen, waar al veel kennis en informatie over beschikbaar is

De bestaande informatie is **versnipperd en lastig te vinden**

Ouderen zoeken info via: internet (57%) | ANWB (36%) | media (29%) | sociale omgeving (22%) | van A naar Beter (19%) | gemeente/wijk (16%) | VVN (15%)

Adviezen I

1. Bekijk samen met professionals en ouderen de reeds bestaande interventies en informatiematerialen. **Onderzoek wat de redenen zijn om deze wel of niet te gebruiken.** Denk daarbij aan de gebruiksvriendelijkheid, de vindbaarheid en de begrijpelijkheid van de bestaande interventies en materialen.
2. Zorg voor een **betere ontsluiting en vindbaarheid van bestaande informatie** en kennis bij ouderen en professionals. Sluit daarbij aan bij kanalen die al bezocht worden door de doelgroepen. Denk hierbij aan (doorverwijzingen via) de kanalen van (de partners van) BeterOud.
3. **Ontwikkel waar nodig** samen met professionals en ouderen toegankelijk informatiemateriaal dat zij zelf kunnen gebruiken, maak daarbij gebruik van de materialen die al bestaan.
4. Organiseer interviews of een focusgroep, waarbij je meer **kwantitatieve informatie** ophaalt en ook meer inzicht krijgt in de wensen van niet digitaal vaardige ouderen.

Adviezen II

5. Heb aandacht voor de uitkomst van dit onderzoek dat veel ouderen aangeven nog geen behoeften te hebben met betrekking tot het onderwerp mobiliteit. Het is belangrijk dat **ouderen tijdig nadenken over hun toekomst** en voorbereid zijn op eventueel verlies van mobiliteit.
6. Zorg er voor dat de **maatregelen** rondom rijbewijs, elektrisch fietsen en elektrisch rijden **helder en eenduidig** zijn. Onderzoek de mogelijkheden om ook het perspectief van naasten en professionals hierin mee te nemen.
7. Bekijk het onderwerp mobiliteit vanuit een **holistisch en integraal perspectief**. Bevorder een multidisciplinaire aanpak. De (perceptie van) gezondheid van de oudere speelt een belangrijke rol in het mobiel blijven. In beweging blijven is daarvoor een essentiële basis, evenals het vertrouwen in jezelf. Leg waar mogelijk de link met het Nationaal Preventieakkoord.

Adviezen III

8. Onderzoek specifiek de mogelijkheden om de **rol van ergotherapeuten** duidelijker te positioneren op het gebied van mobiliteit en verkeersveiligheid (bij ouderen).
9. Maak duidelijk wat de **kwaliteit is van de bestaande initiatieven**, bijvoorbeeld door bepaalde interventies aan te bevelen. Dit helpt ouderen en professionals een onderbouwde keuze te maken.
10. Stimuleer het **uitproberen van alternatieve vervoersmiddelen**, bijvoorbeeld via een loket van de gemeente of maak hier afspraken over met leveranciers.

En wat kunt u lokaal?

- Faciliteer het **laagdrempelig aanbieden van cursussen en informatie** op het gebied van valpreventie, verkeersregels, rijvaardigheid en uitproberen van alternatieve vervoersmiddelen in uw gemeente
- Wees ervan bewust dat zowel ouderen als professionals aangeven dat de **toegankelijkheid van de openbare wegen** niet optimaal is. Dit werkt belemmerend. Houd rekening met het **ouderenperspectief** wanneer er ontwerpen gemaakt worden voor de openbare ruimte.
- 16% van de ouderen geeft aan informatie over mobiliteit en verkeer te zoeken bij gemeente/wijk. En 3 % geeft aan in gesprek te willen zijn met de gemeente. **Zorg voor een goede informatievoorziening.**

Bedankt!

Tamara Bouwman

T.bouwman@vilans.nl

Lisa Delmée

L.delmee@vilans.nl

Jessica Michgelsen

J.michgelsen@vilans.nl

